

Levensschets Leo Galema (I393)

Leo, voluit Leonard Antonius Joseph Jan Galema, werd geboren 13 mei 1921 te Steenberg en als zoon van Hendrik Galema (I228) en Catho de Wolf (I229). De eerste drie namen Leonard Antonius Joseph komen van zijn grootvader van moeders kant, van Leo de Wolf. De naam Jan, de laatste naam komt van de grootvader van Leo's vaders kant, van Jan Galema.

Leo's moeder Catho de Wolf werd geboren te Groningen. Leo's vader Hendrik werd geboren in Bolsward. Ze trouwden 1913. Ruim een jaar later werd hun zoon Ysbrand (I392) geboren in Bolsward vanwaar zij kort daarna naar Brabant verhuisden. Hendrik hoopte daar zoals zijn oudere broers en zijn jongste broer directeur te worden van een zuivelfabriek. Enige tijd was hij assistent-directeur van de melkfabriek in Wouw.

Ondanks dat de familieleden in Brabant elkaar altijd hielpen lukte het Hendrik toch niet om directeur worden. Hij vestigde zich in Steenberg en als winkelier, waar op 13 mei 1921 hun tweede zoon Leo werd geboren; zijn broer Ysbrand was al bijna 7 jaar - één reeds Leo's grote broer.

Toen Leo 13 jaar was overleed zijn grote broer Ysbrand, die studeerde in 's-Hertogenbosch, aan een ongeneeslijke ziekte; Leo zou hem nooit vergeten.

Enkele jaren later ging Leo naar het gymnasium van de paters franciscanen te Megen. Hij kwam daar in de vijfde klas. We weten niet waar hij de voorgaande vier jaren heeft gestudeerd. Bolsward, waar de familie vandaan kwam was een katholieke enclave in Friesland, waar de paters franciscanen reeds zeven eeuwen twee parochies bedienden.

Een achterneef van Leo uit Friesland, eveneens indertijd student in Megen herinnert zich Leo nog goed. Leo was een goed student, hij wordt omschreven als een leuke knaap, grappig en innemend. Leo zou in Megen wél het einde hebben meegemaakt van zijn opleiding als organist. Vanwege zijn korte beentjes schoot hij regelmatig met zijn voeten van de pedalen van het orgel

Leo vertelde over een contact dat hij in die tijd had met Titus Brandsma, een neef van zijn grootmoeder, die toen als professor in Nijmegen bezig was met de vertaling van alle werken van de grote mystica Theresia van Avila. Diepe gedachten en stilte waren ook Leo geenszins vreemd. Het heeft hem mogelijk geholpen zo oud te worden.

Na Megen ging Leo in 1941 naar het noviciaat van de franciscanen in Hoogcruts in Zuid-Limburg, waarna hij zijn keuze maakte om verder te gaan. In 1942 legde hij zijn tijdelijke geloften af en koos als kloosternaam Leofried. Wij weten niet zoveel uit die tijd. Leo, klein en blond droeg het zware franciscaner habijt. De bekende franciscaner pater en professor Goddijn noemde Leo het 'Lammeke Gods', wat Leo zelf leuk vond te vertellen.

1944-45 werd een rampjaar. Leo stond kort voor het afleggen van de eeuwige gelofte. Terwijl Brabant en Zuid-Limburg in oktober reeds bevrijd waren bleef Noord-Limburg met o.a. Venray in handen van de Duitsers. Daar werd hevig gevochten, stad en omgeving werd geëvacueerd en zwaar verwoest. Maanden lang had Leo geen contact met thuis. Ook na de bevrijding van Venray was telefoonverkeer met thuis onmogelijk. Met hulp van de Amerikanen was het pas mogelijk om in etappes thuis te komen.

In Tilburg ging Leo aan bij zijn oom Jan. Deze moest aan Leo de zware tijding brengen dat zijn vader op 27 februari 1945 was overleden. Zijn vader was hartpatiënt en ernstig ziek geweest. Leo overwoog nu om voor zijn moeder, die geen inkomen had, te gaan zorgen. Deze beslissing werd op 7 Juli 1945 definitief. Dit moet een zware beslissing zijn geweest. Maar voor zover we weten heeft Leo daar nooit geen spijt van gehad en ook geen spijt van hoeven te hebben.

Er moet heel veel op hem af zijn gekomen. Hij moest werk vinden. Hij werd hierbij geholpen en vond werk als boekhouder bij een onderneming in suikerwerken in Bergen op Zoom, de firma Coda. Intussen moest Leo ook opnieuw aan de wereld wennen. Daar heeft hij zich goed doorheen geslagen. Hij werd lid van een tennisclub. Hij kreeg hierdoor kennissen en maakte vrienden. Op de hoge leeftijd die Leo mocht bereiken ontvielen hem reeds velen van hen. Anderen bleven hem tot op heden trouw en waar nodig behulpzaam.

Leo woonde 15 jaar op de Halsterseweg in Bergen op Zoom bij zijn moeder om voor haar te zorgen. Zij verhuisden rond kerstmis 1959 naar de Burgemeester Elkhuisenlaan te Halsteren.

Intussen had Leo in Delft Riet van der Heijden (I394) leren kennen. Toen zijn moeder ziek werd kwam Riet helpen en Leo's moeder verzorgen totdat zij overleed op 25 juli 1960.

Leo trouwde met Riet op 7 januari 1961. Toen braken voor hen gelukkige jaren aan. De na-oorlogse

carnaval is in 1962 begonnen. Leo en Riet traden toen toe als leden van de Stichting Alterse Carnaval. Graag vertelde Leo over de grote reizen, die hij en Riet samen met broers en zus en zwager maakten. Opnieuw tekenend voor Leo: op een van deze reizen was de reisleader Leo kwijt. Hij vond hem in de tuin van een klooster van Thaise monniken. Het was daar stil, zo stil als in de tuin van het klooster van Sint Franciscus in Assisië, waarheen Leo zijn laatste grote reis maakte. In deze tuinen vond Leo, zoals hij het noemde het Shangri-la, naam voor het aardse paradijs in oosterse taal.

In 1973, hij was toen 53, kreeg Leo een eerste hartinfarct. Hij herstelde hier goed van. In diezelfde tijd ging Coda failliet. Geluk bij een ongeluk kwam Leo toen in een regeling terecht, waaraan hij een baan overhield tot behoud van het kerkhof van Halsteren, hetgeen een volledige inventarisatie van dit kerkhof met zich meebracht. Dit leidde vervolgens tot een functie als archivaris van de gemeente Halsteren. Daar voelde Leo zich volledig thuis. In de volgende jaren kwam er veel uit zijn handen. In 1975 was hij de samensteller van de eerste Gemeentegids van Halsteren. Hierin staan o.a foto's waaruit is af te leiden dat Leo begaan was met het 'Halsters schoon'.

In 1981 was Leo medeoprichter van de meest bloeiende Heemkundige kring van het Markiezaat van Bergen op Zoom. Ook legde hij een grote verzameling van bidprentjes aan, waaraan door iedereen veel persoonsgegevens ontleend kunnen worden.

In 1986 werd Leo gepensioneerd. Kort daarna werd Riet ziek. Samen stredden zij de strijd tegen een ongeneeslijke ziekte en samen bleven zij zo lang mogelijk actief totdat Riet thuis verpleegd moest worden. Riet overleed 70 jaar op 20 januari 1991.

Na zijn zorg voor Riet was Leo weer alleen. Hij was na enkele jaren zo verstandig uit te zien naar een appartement met goede verzorging. Dit vond hij in de Scheldeflat in Bergen op Zoom. Hij woonde daar meer dan 8 jaar. Zijn herinneringen had hij meegenomen, deze vormden zijn steun, toen zijn fysieke krachten op het laatst sterk afnamen.

Leo begon steeds slechter te zien. Hij spelde de krant regel voor regel met een oude loupe die hij nog had van zijn grootvader de Wolf. Leo de zuinige spaarzame Fries, een beetje deun, zoals de friezen zeggen. Hij werd bijna boos wanneer men hem zei dat hij zichzelf wat meer moest gunnen, maar wist dan weer niet hoe gauw hij iedereen kon bedanken die iets voor hem deed. Vele maanden verbleef hij tenslotte in de ziekenboeg van de Jacquelineflat in Bergen op Zoom. Hij mocht weer terug naar zijn appartement maar dit was slechts voor even. In het Ziekenhuis Lievensberg bereidde hij zich – dankbaar voor de goede zorg die hij daar ontving - intensief voor, 'voor als het zover was', zoals hij zei en voelde zich sterker als hij aan –de nú - Zalige Titus dacht en bad zoals Titus bad in de gevangenis "Laat mij nu maar stil alleen".

Een gedachte die Leo voor het eerst uitsprak na het overlijden van Riet- en daarna slechts een enkele maal – luidt als volgt "Om zich eeuwig te vermeien, moet men in den tijd gedijen"

Joseph Galema Breda 11 maart 2007